

Spis treści

I. Teoria kultury języka

1. Język i jego funkcje	9
2. Język jako wartość	13
3. Kultura języka	15
3.1. Kultura języka – rozumienie terminu	15
3.2. Składniki kultury języka	18
4. Podstawowe pojęcia teoretyczne kultury języka. Teksty, uzus, norma, system . .	20
5. Norma językowa – dyskusyjne zagadnienia z nią związane. Poziomy i typy normy współczesnej polszczyzny	30
6. Warianty w normie i ich typy	38
7. Innowacje językowe a błędy językowe. Kryteria oceny innowacji: zasady wydzielania, istota poszczególnych kryteriów i ich hierarchizacja	43
8. Typy błędów językowych	57
8.1. Błędy wewnętrznojęzykowe – systemowe	58
8.1.1. Błędy gramatyczne	58
8.1.2. Błędy leksykalne	60
8.1.3. Błędy fonetyczne	61
8.2. Błędy wewnętrznojęzykowe – stylistyczne	61
8.2.1. Niewłaściwy dobór środków językowych w określonej wypowiedzi, niedostosowanie ich do charakteru i funkcji tej wypowiedzi.	61
8.2.2. Naruszanie zasad jasności, prostoty i zwięzłości stylu	62
8.3. Błędy zewnętrznojęzykowe	62
8.3.1. Błędy ortograficzne	62
8.3.2. Błędy interpunkcyjne	62
9. Kodyfikacja normy językowej	63
10. Podstawy działalności kulturalnojęzykowej. Polityka językowa	71

11. Upowszechnianie opisu i kodyfikacji współczesnej polszczyzny.	
Poradnictwo językowe	81
11.1. Działania upowszechniające (prewencyjne)	81
11.1.1. Działalność skierowana do wszystkich „miłośników języka”	81
11.1.2. Działalność kulturalnojęzykowa prowadzona dla określonych środowisk	84
11.2. Działalność interwencyjna (poradnictwo)	87
11.2.1. Poradnictwo językowe o charakterze ogólnym (bez szczegółowego adresata)	87
11.2.2. Poradnictwo językowe prowadzone w określonych środowiskach . . .	88
11.3. Instytucje prowadzące działalność kulturalnojęzykową	89
12. Warunki właściwego użycia języka. Nowomowa i neonowomowa	91
12.1. Etyka słowa	91
12.2. Manipulacja językowa	94
12.3. Nowomowa i neonowomowa.	94
13. Estetyka słowa. Brutalizacja języka publicznego.	
Grzeczność językowa	104
13.1. Estetyka słowa	104
13.2. Wulgaryzmy w języku	106
13.3. Grzeczność językowa.	108
13.4. „Poprawność polityczna” w języku	113
14. Sprawność językowa. Zróżnicowanie współczesnej polszczyzny.	
Styl językowy, cechy dobrego stylu. Stylizacja językowa i jej rodzaje.	114
14.1. Pojęcie sprawności językowej	114
14.2. Zróżnicowanie współczesnej polszczyzny.	115
14.3. Przejawy sprawności językowej	127
14.4. Styl: definicja, cechy dobrego stylu	128
14.5. Stylizacja językowa	131
15. Nowe gatunki językowe w polszczyźnie	133
15.1. Język reklamy	133
15.2. Polszczyzna komputerowo-internetowa	138
16. Świadomość językowa współczesnych Polaków	142
17. Postawy Polaków wobec języka – od puryzmu do leseferyzmu	145
17.1. Typy postaw językowych.	145
17.1.1. Puryzm i jego rodzaje.	145
17.1.2. Perfekcjonizm.	152
17.1.3. Logizowanie w języku	154
17.1.4. Liberalizm językowy	157
17.1.5. Indyferentyzm językowy	158

17.1.6. „Postawa naturalna” wobec języka	159
17.1.7. Postawa racjonalistyczna	159
17.2. Przewidywanie w języku	160
18. Polszczyzna początku XXI wieku: charakterystyczne zjawiska, procesy i tendencje	162
19. Aneks. Ustawa o języku polskim. Ustawa o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym	167

II. Zagadnienia poprawności leksykalnej – najważniejsze kwestie

1. Leksyka jako podsystem języka	179
2. Leksyka współczesnej polszczyzny	181
3. Sposoby wzbogacania leksyki	185
4. Kwestie normatywne związane z leksyką współczesnej polszczyzny	190
5. Wyrazy i związki frazeologiczne zbędne	191
6. Wyrazy i frazeologizmy źle rozumiane	199
6.1. Niewłaściwe odczytywanie znaczenia wyrazu z jego budowy słotwórczej lub przypisywanie podzielności wyrazowi niemotywowanemu	200
6.2. Niewłaściwe rozumienie wyrazów zapożyczonych wskutek złego odczytania z kontekstu	203
6.3. Niewłaściwe rozumienie związków frazeologicznych	204
7. Wyrazy mylone	205
7.1. Mylenie znaczeń wyrazów zapożyczonych podobnie brzmiących	206
7.2. Mylenie znaczeń wyrazów zapożyczonych o podobnej budowie	207
7.3. Mylenie znaczeń wyrazów z tego samego pola znaczeniowego	208
7.4. Mylenie znaczeń wyrazów rodzimych z powodu podobieństwa brzmienia i budowy	208
8. Rozszerzenie znaczenia jako przyczyna błędów leksykalnych	210
8.1. Wyrazy modne	210
8.2. Szablonowe określenia leksykalne	232
8.3. Neosemantyzacja wyrazów pod wpływem obcym. Internacjonalizmy semantyczne	235
9. Wyrazy i związki frazeologiczne o zmienionej formie	251
9.1. Deformacje formalne wyrazów	251
9.2. Zmiany w składzie związków frazeologicznych	253

10. Wyrazy i związki frazeologiczne użyte w złym kontekście	271
10.1. Łączliwość wyrazów, jej typy i kwestie normatywne z nią związane	271
10.2. Związki frazeologiczne w kontekście wypowiedzenia	281
10.3. Redundantne połączenia wyrazowe	284
11. Podstawowe współczesne tendencje rozwojowe w obrębie słownictwa	289
Wykaz skrótów	294
Bibliografia	295
Indeks	301